

ZSÖMLE Viktor

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar
Könyvtár- és Információtudományi Intézet
Budapest, Magyarország
Széchenyi István Egyetem, Egyetemi Könyvtár és Levéltár
Győr, Magyarország
zsviktor@sze.hu

NÉMETH Katalin

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar
Könyvtár- és Információtudományi Intézet
Budapest, Magyarország
nemeth.katalin@btk.elte.hu

KISZL Péter

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar
Könyvtár- és Információtudományi Intézet
Budapest, Magyarország
kiszl.peter@btk.elte.hu

MAGYAR KÖNYVTÁROSOK A VILÁGBAN: AMERIKA, NYUGAT-EURÓPA, AUSZTRÁLIA

Hungarian librarians in the world:
America, Western Europe, Australia

Mađarski bibliotekari u svetu:
Amerika, Zapadna Evropa, Australija

A tanulmány azokra a 20. századi magyar származású könyvtárosokra irányítja rá a figyelmet, akik munkásságukat az anyaország határain túl fejtették ki. Jelen közlemény Amerikára, Nyugat-Európára és Ausztráliára helyezi a hangsúlyt. A szakemberek közül többen valamilyen politikai okból (jellemzően a második világháború, illetve az 1956-os forradalom folyományaként) vagy pusztán kalandvágyból mentek külföldre. Rendszerint az irodalomtudományhoz vagy a történelemhez kapcsolódó eredeti hivatásuk mellett kezdtek el

könyvtárakban, információs intézményekben dolgozni, vagy könyvtáros végzettséggel rendelkeztek. Számos szakember felsőoktatási könyvtár munkatársa volt, ezáltal lehetősége nyílt az egyetemi oktatásban és kutatásban is szerepet vállalni. A dolgozat hagyományos és elektronikus tartalmakat is kutatott: életrajzi lexikonokat, monográfiákat, adatbázisokat, névtereket, filmeket, de szükség esetén egyéb elemeket is. A vizsgálat kiterjedt a szakmai díjakra, a betöltött vezetői tisztségekre, a megvalósult projektekre és jó gyakorlatokra, a hungarológiával összefüggő kutatásokra, a tudományos publikációkra is. Az összeállítás hiánypótló jellegű, a témakörben hasonló még nem készült.

Kulcsszavak: diaszpóra, életrajz, könyvtáros, könyvtár- és információtudomány, kultúra

Bevezetés

Tanulmányunk célja körképet festeni azokról a könyvtárosként végzett és/vagy dolgozó, illetve a könyvtárakhoz kötődő magyar származású szakemberekről, akik a 20. században az anyaország határain túl Amerikában, Nyugat-Európában és Ausztráliában éltek vagy élnek, és alkottak vagy alkotnak kiemelkedőt a hivatásukban. Közleményünk nem a teljesség igényével készült, nem tér ki a kivándorlók második és további generációira, de hiánypótló, mert a szerzők kutatásai alapján a témában hasonló mélységű rendszerezés még nem született. A legteljesebb gyűjtemény Kégli Ferenc *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok* című összeállítása. Ezenkívül adatgyűjtésünkhöz jellemzően a következő forrásokat használtuk fel: *Arcanum; Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke (1–15. kötet); Ki kicsoda 2006; Kortárs magyar írók 1945–1997. Bibliográfia és fotótár; Magyar Életrajzi Lexikon; Magyar Katolikus Lexikon; Nemzeti Audiovizuális Archívum (NAVA); Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia; PIM névtér; Veszprém Megyei Életrajzi Lexikon.*

A tanulmányban ismertetett személyek különböző okokból vándoroltak külföldre, továbbá vannak, akik a mai status quo szerint külföldön, a történelmi Magyarországon születtek. Az elvándorlás szempontjából mindenképpen meg kell említenünk a német ajkú területeket, hiszen gyakorta mintegy átmeneti menedékként is szolgáltak a kivándorlók számára és egy-két év ott-tartózkodás után emigráltak leginkább az Amerikai Egyesült Államokba. Ugyanakkor a német kulturális, oktatási és kutatási központok kiemelkedő lehetőséget jelentettek a modernizáció mintáit és normáit kereső magyar fiatalok számára (Frank 2006, 3–4). Szintén nagy jelentőséggel bírt az 1956-os októberi forradalom hatása, hiszen sokan pont az elbukott szabadságharc és az azt követő megtorlások miatt választották az emigrálás lehetőségét. Az 1956-os forradalom, majd a terror az intellektuális emigráció újabb hullámát eredményezte. A legkedveltebb célpont

ebben az időszakban szintén az USA volt (Péteri 1997, 259–260). Az amerikai közkönyvtárak hungarikagyűjteményei segítették a magyarokat az identitásuk, a kultúrájuk megőrzésében, valamint a tengeren túli beilleszkedésben is alapvető szerepet töltek be (Kovács 1997, 127).

Migráció, emigráció, diaszpóra

A migráció az emberiséggel egyidős, ebből következően számos formája és típusa ismert. Különbséget teszünk országon belüli és országok közötti, továbbá országcsoportok közötti, kontinensen belüli és interkontinentális elvándorlás között. Szignifikáns kérdés, hogy szórványos, kis létszámú vagy tömeges migrációról beszélünk-e, illetve ezek időbeli lefolyása is jelentős befolyásoló tényező. Ebből a szempontból is megkülönböztetjük az egyszerre, a rövid időn belül, vagy időben elhúzódva lezajló migrációt (Szentés 2019).

Az emigráció egy kiinduló földrajzi helyből egy meghatározott célországba, célrégióba történő hosszú távú vagy végleges elvándorlást jelenti. Ebben az esetben főként politikai indíttatású kitelepülésekről beszélhetünk: az 1956-os forradalom utáni emigrációt is ide sorolhatjuk. Ugyanakkor a kurrens szakirodalom inkább a migráció fogalmát részesíti előnyben, mivel használatával a külföldön való életre, a munkavállalás ideiglenes jellegére koncentrálnak, és az esetleges visszaköltözés lehetősége is megjelenik (Szabó 2018, 2–3).

A diaszpóra a külhonban szerveződő közösségek önértelmezésére és azok hazai hivatalos, politikai diskurzusokban megjelenő interpretációjára utal. A diaszpórának három jellemző szempontját ismerjük, ezek (1) a szétszóródás, (2) az orientáció a kiinduló ország felé és (3) a másoktól való elkülönülés fenntartása (Szabó 2018, 4).

Napjainkat joggal nevezhetjük a népvándorlás korának, ugyanakkor a migráció az európai kontinensen már az elmúlt évszázadokban is nagy jelentőséggel bírt:

- Az 1800-as évektől az I. világháborúig az Amerikába és Nyugat-Európába mutató migráció volt a leginkább számottevő. Az elvándorlás kiváltó okaiként leginkább a gazdasági és politikai tényezők játszottak kulcsszerepet.
- Az I. és II. világháború időszakában egyértelműen a háborús viszonyok és az éppen aktuális politikai tényezők voltak a legnagyobb hatással a migráció alakulására. A II. világháborút egy kiterjedt migrációs hullám követte szerte Európában (itt leginkább kitelepítésről és kényszermigrációról beszélhetünk). Ez a folyamat az 1951-es genfi egyezmény után ért véget (Mikó 2017, 71).

A migráció legfőbb okait és mozgatórugóit az 1. ábra szemlélteti.

Migrációt kiváltó főbb ok csoportok	Fajtái
Gazdasági és szociális okok	munkavállalás
	életszínvonal megtartása és növelése
	gazdasági javak szerzése
	tanulási szándék
Társadalmi okok	családegyesítés
	nemzetiségi kérdés – anyaországba történő visszatelepülés
Az egyén motivációjától független, külső befolyásoló tényezők	negatív politikai és társadalmi hangulat
	diszkrimináció
	etnikai és vallási üldöztetés
	háború
	éhínség
	klímaváltozás
	természeti katasztrófák

1. ábra. A migráció legfőbb okai és mozgatórugói (Mikó 2017, 74)

A magyar elvándorlás okai és formái

Magyarországon, illetve a korábbi Osztrák–Magyar Monarchiában élő magyarokra elsősorban a gazdasági indíttatású migráció volt a jellemző, semmint a politikai vonatkozású. 1914-ig a kivándorlók elsődleges célországa az Amerikai Egyesült Államok volt. Az 1800-as évektől kezdődően két nagyobb, politikai okból bekövetkezett migrációs eseményt tudunk megemlíteni: egy-egy nagyobb migrációs hullám indult el az 1848–49-es szabadságharc leverését követően és az 1956-os forradalom után. Az utóbbinál a kivándorlók száma Magyarországon 176 ezer főre tehető. Az elvándorlók többsége fiatal, egyetemista, értelmiségi vagy jól képzett szakmunkás (Mikó 2017, 78–79).

Az európai viszonylatban is jelentős menekültáradat befogadási országokba szállítása és letelepítése a nemzetközi menekültsegélyezés sikerének tekinthető, amelyben az Európai Migráció Kormányközi Bizottsága (Intergovernmental Committee for European Migration, ICEM), a mai Nemzetközi Migrációs Szervezet (International Organization for Migration, IOM) elődje kiemelkedő szerepet töltött be (Kecskés 2018).

Könyvtárosok

A tanulmányban szereplő könyvtáros (végzettségű) szakemberek Amerikában, Nyugat-Európában és Ausztráliában tevékenykedtek. A könnyebb áttekinthetőség érdekében kontinensek szerint csoportosítva közöljük a főbb életrajzi adatokat. A regisztrált szakemberek a könyvtári végzettség vagy a könyvtári munkavégzés mellett más tudományterületekhez is kötődtek: elsősorban az irodalom, a történelem és a jog említhető itt meg. Tizenötén a felsőoktatásban is szerepet vállaltak egyetemi előadóként. Az ismertetett szakemberek számos szakmai elismerésben részesültek, melyek közül az amerikai Árpád-éremet emeljük ki. A kitüntetés az 1952-ben Clevelandben (USA) alakult Magyar Társaság (Árpád Akadémia) 1962-től osztja ki. Négy fokozata ismert: arany-, ezüst- és bronz-érem, valamint díszoklevél. A tanulmányban ismertetett személyek közül hét fő kapta meg (PIM névtér 1).

Amerika

Bakó Elemér bibliográfus, egyetemi professzor, könyvtáros, nyelvész, szerkesztő (Hencida, 1915. november 18. – Silver Spring, 2000. október 5.). 1938–1939 között a Weekly Express Hungarian Edition főmunkatársa. 1947-től 1951-ig a müncheni Ludwig-Maximilians Egyetem előadója. 1948-ban a *Magyar Szellem*, 1950–1956 között az *Új Magyar Út* szerkesztője. 1951-től nyugdíjba vonulásáig a washingtoni Kongresszusi Könyvtár munkatársa. 1952-től az Európa Gyűjtemény vezetője, a New York-i Columbia Egyetem professzora. Az Egyesült Államokban hungarikumokat gyűjtött, bibliográfiákat állított össze és az amerikai magyar nyelvjárásokat kutatta. Feldolgozta Csűry Bálint munkásságát (Bakó 1941) és támogatta a Magyar Nyelvtudományi Társaság Csűry Bálint-díjának kiadását. Létrehozta a Bakó Magyar Néprajzi Szótár Alapítványt. 1962-től Molnár Ágostonnal közösen az *American Hungarian Dialect Notes* sorozat-szerkesztője. Szakmai munkája elismeréseként két alkalommal (1973 és 1975) részesült Árpád-éremben, illetve 1995-ben Lincoln-díjban (Bakó 2002, Bakó–Molnár 1962, Borbándi 1992, Kéglí 1, Kiss 2000, Kozák 2013 1, PIM névtér 2).

Basa Molnár Enikő irodalomtörténész, könyvtáros (Huszt, 1939. szeptember 7.). Családjával először Németországba, majd 1950-ben az Egyesült Államokba költözött. A washingtoni Trinity College angol szakán diplomázott (1962), majd az Észak-Karolinai Egyetemen összehasonlító irodalomtudományból szerzett PhD-fokozatot 1972-ben. Több évig tanított a Marylandi Egyetemen és az American Egyetemen. 1973-ban Árpád-érem (arany) kitüntetésben részesült. 1963–1964 között, majd 1977-től a washingtoni Kongresszusi Könyvtár munkatársaként dolgozott egészen 2004-es nyugdíjazásáig. 2004 őszén a Debreceni Egyetem, majd 2009 őszén a Szegedi Tudományegyetem vendégelőadója. 1974-től a bostoni Twayne Kiadó magyar irodalmi sorozatának az

elindítója és szerkesztője. Számos cikket írt és több konferencián adott elő a magyar irodalomról és annak összehasonlító összefüggéseiről. Könyvei jelentek meg Csokonai Vitéz Mihályról, Kosztolányi Dezsőről, Madách Imréről, Mikszáth Kálmánról, Molnár Ferencről és Petőfi Sándorról (Basa Molnár 1980). Szakmai munkájának elismeréseként 2020-ban a Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetésben részesült (5 kontinens – 1 nemzet 2021, Borbándi 1992, Ki kicsoda 2006, 128, Kégli 2, Pigniczky 2016, PIM névtér 3, The Literary Encyclopedia).

Béky-Halász Iván bibliográfus, költő, könyvtáros, műfordító, szerkesztő, szobrász (Budapest, 1919. augusztus 12. – Budapest, 1997. március 8.). Az 1956-os forradalom után Kanadába menekült. Szobrászként dolgozott, ezt követően a Torontói Egyetem könyvtár szakát végezte el. Az egyetemi könyvtár munkatársa lett, ahol a magyar anyagokkal foglalkozott. Munkája során harmincezer kötetes gyűjteményt hozott létre. Az állományt bibliográfiai füzetekben publikálta. Bibliográfiai munkái közül a magyar forradalomról írt közleménye kiemelkedő jelentőséggel bír (Béky-Halász 1963). 1978–1979 között a *Tanú* című irodalmi lap szerkesztője. Publikációi amerikai és kanadai folyóiratokban jelentek meg. 1985-től ismét Magyarországon, Budapesten élt (Arcanum. A magyar irodalom története 1, Béky-Halász-interjú, Béládi-Rónay-Pomogáts 1986, 168–169, Borbándi 1992, Kégli 3).

Csicsery-Rónay István író, könyvkiadó, könyvtáros, közíró, lapszerkesztő, politikus, újságíró (Budapest, 1917. december 13. – Budapest, 2011. április 22.). 1949-ben kivándorol az Egyesült Államokba. 1949–1956 között a Szabad Európa Bizottság sajtóosztályának munkatársa, majd politikai hírmagyarozója. 1954–1957 között könyvtáros szakon tanul a washingtoni Katolikus Egyetemen. 1956-tól nyugdíjba vonulásáig a Marylandi Egyetem könyvtárának tisztviselője. A *Hírünk a világban* című folyóiratot és *Bibliográfia* mellékletét 1951 januárjában indította el és 1964-ig adta ki. 1954 januárjában alapította az Occidental Press nevű kiadóvállalatát. Tanulmányai jelentek meg a *Bécsi Naplóban*, a *Hungarian Quarterlyben*, az *Irodalmi Újságban*, az *Új Látóhatárban*. 1990-ben hazatért Magyarországra. Köteteiben kiemelten foglalkozott Teleki Pállal. Szakmai munkájának elismeréseként 1961-ben és 1962-ben is megkapta az American Council of Learned Societies díját. 1993-ban Joseph Pulitzer-emlékdíjat és a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét, míg egy évvel később Nagy Imre-emlékplakettet vehetett át. 2002-ben Bethlen Gábor-díjat kapott. 2006-ban a Magyar Művészeti Akadémia Aranyérmében, 2010-ben Köztársasági Aranyéremben részesült (Bakos 2011, Borbándi 1992, Csicsery-Rónay-Vigh 1992, Csicsery-Rónay-Vigh 2000, Csicsery-Rónay 2008, Hermann 2005, 338, Kégli 4, PIM névtér 4, Sárközi 2011, Zichy 2003).

Györgyey Ferenc Aladár író, könyvtáros, művészettörténész, orvostörténész (Budapest, 1925. március 14. – Budapest, 2014. október 1.). Az 1956-os forradalom után az Egyesült Államokba menekült. 1960-ban könyvtáros diplomát szerzett New Havenben a Southern Connecticut College-ban, majd 1967-ben a Yale Egyetemen orvostörténetből

diplomázott. 1968-tól a Yale Egyetem orvostörténeti könyvtárának vezetőjévé nevezték ki. Magyar publikációit az *Irodalmi Újság*, a *Menora*, a *Szivárvány*, angol nyelvű írásait pedig amerikai orvostörténeti szakfolyóiratokban adta közre. Szakmai munkájának elismeréseként 1996-ban Köztársasági Elnöki Aranyéremben részesült (Györgyey 1990, F. Almási 1998–2000, Kégli 5, Nyugati Hírlevél 2014, PIM névtér 5).

Hajnal Ward Judit egyetemi oktató, könyvtáros (Kisvárdá, 1959. február 5.). A Rutgers Egyetem Alkoholtudományi Intézetének könyvtárosa, a Kommunikációs és Információtudományi Karának oktatója. Egyetemi doktori fokozatát 1985-ben a Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerezte angol nyelvészetből. A könyvtár-informatika szakot 2006-ban a Rutgers Egyetemen végezte el. Tanácsadói szerepet tölt be az amerikai magyar diaszpóraforrások lokalizálása és más könyvtártudományi témákban. A *Könyvtári Figyelő* szerkesztőbizottságának tagja, emellett a *Könyv*, *Könyvtár*; *Könyvtáros* amerikai tudósítója. Számos magyar és angol nyelvű publikáció szerzője (Kaligram hivatalos honlap, Rutgers hivatalos honlap).

Heckenast Dezső könyvtáros, középiskolai tanár, levéltáros, művelődéstörténész (Devecser, 1910. december 2. – Montreal, 1989. szeptember 11.). Magyar, francia, német, olasz nyelvet és történelmet tanított Szombathelyen, ahol könyvtárosként, illetve újságíróként is dolgozott. 1948-ban Kanadában telepedett le. 1948–1952 között a jezsuita Campion Hall College (Oxford) munkatársa. 1963-tól a montreali Loyola College-ban magyar nyelvet, irodalmat, történelmet és művelődéstörténetet oktatott. Megszervezte az intézmény magyar könyvtárát (Hungarian Reference Library). Részt vett az egyetem közép-kelet-európai kutatócsoportjának munkájában. Publikált a magyarországi könyvtárügyről (Heckenast 1962). Az East European Studies című egyetemi folyóiratnak a társszerkesztője volt. 1988–1989 között a *Montreali Magyarország* című havilap szerkesztőségi tagja. A *Heckenast-család története* című könyve befejezetlen maradt (Arcanum. Magyar Életrajzi Lexikon 1, Borbándi 1992, Kégli 6, PIM névtér 6).

Jacsó Péter egyetemi tanár, rendszerszervező (Budapest, 1950). 1973–1987 között a budapesti International Computer Education and Information Center munkatársa. 1988 óta tanított a New York-i Columbia Egyetemen, volt a River Forest-i Rosary College Graduate School of Library and Information Science oktatója. 1994-től a Hawaai Egyetemen a könyvtár- és információtudomány professzora. Szöveges adatbázisokat fejleszt könyvtárak és információs központok számára, továbbá tanfolyamokat tart könyvtár-automatizálásról, digitális könyvtárakról és adatbázis-tervezésről. *A Computers in Libraries*, a *Database* és az *Information Today* rovatvezetője. Számos szakkikk, könyvrészlet szerzője, konferencia szervezője. 1998-ban elnyerte az ALISE/Pratt-Severn Faculty Innovation Award díját és a Louis Shores/Oryx Press Award díjat (ALA 1, Jacsó-önéletrajz, PIM névtér 7).

Komlódi Anita egyetemi docens, könyvtáros. Debrecenben, a Kossuth Lajos Tudományegyetemen végezte az angol-informatikus könyvtáros szakot. 1994-ben három hónapos ösztöndíjjal érkezett a washingtoni Kongresszusi Könyvtárba. A magyaror-

szági könyvtárosképzésről tartott előadása hatására ismerkedett meg a későbbi téma-vezetőjével. Könyvtár- és információtudományból szerzett PhD-fokozatot a Marylandi Egyetemen, ahol az Information Systems and Graduate Program oktatója. Kutatási területe az ember-számítógép interakció és az emberi információs viselkedés területét öleli fel, tevékenysége a kultúrák közötti információs viselkedésre és műveltségre, valamint az együttműködésen alapuló információs viselkedésre összpontosít a virtuális valóság környezetében. Számos szakcikk, konferenciaközlemény szerzője (Amerikába mentünk – 1. 2006, IEEE 1, UMBC 1, UMBC 2).

Kovács László Lajos filozófus, könyvtáros, református lelkész, történész (Hódmezővásárhely, 1935. június 2.). 1957-től 1960-ig az ENSZ Titkárság dokumentációs osztályán a mikrofilm részleg vezetője. 1970–1974 között a clevelandi városi közkönyvtár történeti osztályának igazgatója. A Purdue University (West Lafayette) történelemfilozófia professzora, 1974–1990 között az egyetem könyvtárának vezetője. A St. Olaf College könyvtár vezetői tisztségét is betöltötte (Kégli 7).

Kubinszky Lajos jogász, főhadnagy, könyvtáros (Szombathely, 1907. október 30. – São Paulo, 1994. február 2.). 1949 elején emigrált Ausztriába, majd 1950-ben Braziliában, São Paulóban telepedett le. 1950–1990 között a Pápai Katolikus Egyetem (Pontificia Universidade Católica de Sao Paolo) Központi Könyvtárának vezetője. A könyvtárosi feladatokon túl egyetemi előadóként, ügyvédként és tolmácsként is tevékenykedett. Magyar, német és portugál nyelven jogi, könyvtári, nevelési történelmi tanulmányokat publikált (Borbándi 1992, Kégli 8, Kubinszky 1947, Kubinszky 1953, Magyar Katolikus Lexikon 1, PIM névtér 8).

Leszlei Márta író, könyvtáros (Dósa Józsefné, Szekszárd, 1923. május 20. – USA, 2015. január 8.). 1951-ben az Egyesült Államokba emigrált. 1955–1957 között a New York állambeli Syracuse Egyetem hallgatója. 1957-ben sakkönyvtárosi képesítést szerzett és az Egyetemi Könyvtár munkatársa lett. Könyvtárszakon egyetemi előadó. Többek között az *Ahogy Lehetben*, a *Délamerikai Magyar Hírlapban*, a *Katolikus Szemlében*, a *Kanadai Magyarságban*, a *Nemzetőrben*, a *Pásztortűzben* publikált. 1986-ban Outstanding Information Science Teacher Award of the American Society of Information Science, 1990-ben Alumni Award of the University of Michigan díjában részesült (Borbándi 1992, Kégli 9, Leszlei, Marta Dosa, Obituary of Leszlei, PIM névtér 9).

Mayer Ferenc Kolos bibliográfus, ezredes, orvos, orvostörténész (Eger, 1899. július 6. – Washington, 1988. november 15.). Az innsbrucki főiskolán filozófiát és idegen nyelveket tanult, Budapesten, 1925-ben orvosdoktori oklevelet szerzett. 1930-ban telepedett le az Egyesült Államokban, majd 1931-ben a hadsereg Orvosi Könyvtárába hívták. 1932 februárjában esküdt fel az USA hadseregére. 1931–1954 között szerkesztette az *Index Catalogue* című orvosi lapot. 19 nyelven beszélt, nyelvtudását az USA hadügyminisztériuma dokumentációs és referáló részlegében, valamint a hadsereg orvosi könyvtárában hasznosította. A washingtoni Orvosi Könyvtár orvostörténeti gyűjteményének

létrehozása szintén az ő érdeme. 1974-ben ezredesi rangban vonult nyugdíjba. Szakmai munkájának elismeréseként 1985-ben Wespriemi István-émlékérmeket kapott (Arcanum. Magyar Életrajzi Lexikon 2, Kapronczay 2017, 162–167, Kégli 10, Mayer 1927).

Miska János (John P.) bibliográfus, író, könyvtáros, lapszerkesztő, műfordító, újságíró (Nyírbéltek, 1932. január 20.). Az 1956-os forradalom után emigrált Kanadába. 1962-ben Torontóban a McMaster Egyetemen könyvtárszakra záróvizsgázott. Nagy szerepe volt Alberta és Közép-Kanada könyvtárfejlesztésében, automatizálásában. 1965-től a kanadai Földművelésügyi Minisztérium könyvtárosa, 1969-ben a Kanadai Magyar Írók Köre megalapítója. 1972-től a Lethbridge Research Station főkönyvtárosa. 1982-től társszerkesztője a *Nyugati Magyarságnak*. 1983-tól Ottawában volt könyvtárigazgató. A Kanadai Magyar Írók Szövetségének alapító elnöke. 1994–1999 között a *Tárogató* főszerkesztője. Bibliográfiákat is publikált (Miska 1979, 1990). Nyugdíjasként Victoriában, egy brit columbiai szigeten él. Író, újságíró és szerkesztő. 2012-ben legújabb könyvének bemutatójára Budapestre látogatott. Önéletrajzi novellájának címe: „*Így éltünk*”. 1975-ben és 1989-ben amerikai Árpád-éremben (ezüst, majd arany), 1977-ben Erzsébet Királynő koronázási emlékéremben, majd 1980-ban Alberta Achievement Award for Excellence Literature and Bibliography díjában részesült (Borbándi 1992, Csibi-interjú, John Miska hivatalos honlap, John Miska-interjú, Kégli 11, Miska-portréfilm 2017, PIM névtér 10).

Pogány András író, egyetemi tanár, jogász, könyvtáros (Budapest, 1919. július 26. – South Orange, 1995. február 7.). Az 1956-os forradalom után emigrált az Egyesült Államokba. A könyvtáros szakmát New Havenben tanulta. Kezdetben a Yale Egyetemen volt könyvtáros, illetve két évig bibliográfia- és történelemtanár. 1963–1970 között a New Jersey állambeli Seton Hall Egyetem könyvtárának igazgatója. 1972-től a Republican National Committee tanácsadója. 1976-ban a Magyar Szabadságharcos Világszövetség elnöke. Publikált a *Kanadai Magyarságban*, a torontói *Magyar Életben*, a *Nemzetőrben*, az *Új Európában* (Borbándi 1992, Kégli 12, PIM névtér 11).

Szent-Iványi Sándor (Alexander) egyházi író, lapszerkesztő, politikus, történész, unitárius lelkész (Marosvásárhely, 1902. január 18. – Lancaster, 1983. október 16.). Az amerikai Harvard Egyetemen 1926-ban szerzett magiszteri képesítést. A Chicagói Egyetemen, majd a Meadville Theological Schoolban folytatta tanulmányait, végül 1947-ben az utóbbiban doktorált. Bostonban, Sudburyben, Lancasterben és Clintonban volt lelkész. 1955-től az Amerikai Magyar Könyvtár és a Történelmi Társulat elnöke. Írásai jelentek meg az *Új Látóhatárban*. 1947-ben a *Fáklya* című folyóirat szerkesztője. 1948–1950 között a *The Response* című folyóirat főszerkesztője. 1955-től az Amerikai Erdélyi Szövetség vezetőségi tagja. 1966-tól a *The Hungarian Digest* és a *The Response* szerkesztője. Húsznál is több szépirodalmi, egyházi és vallási könyve, brossúrája látott napvilágot magyarul, hat pedig angolul is (Szent-Iványi 1954, 1957). 1967-ben az USA nyugati partján alakult Magyar Baráti Közösség alapító tagja (Arcanum. Magyar Életrajzi Lexikon 3, Borbándi 1992, Kégli 13, PIM névtér 12, Szent-Iványi-életrajz).

Széplaki József bibliográfus, költő, könyvtáros (Hatvan, 1932. április 17. – Albrightsville, 2010. szeptember 4.). 1955–1956 között Budapesten szakszervezeti könyvtárvezető. 1963-tól 1967-ig a Brandeis Egyetemi Könyvtár könyvtárosa. 1967–1968 között a massachusettsi Information Dynamics Co. munkatársa, részt vett a Micrographic Catalog Retrieval System létrehozásában. 1969–1974 között az Ohio University Library (Athens) munkatársa. Ezt követően a Minnesota Egyetemen a könyvbeszerzési osztály vezetője, illetve a Bevándorlástörténeti Kutatóközpont magyar szakértője (1974–1977). 1972-ben és 1973-ban Árpád-éremben (ezüst és arany) részesült. 1977–1979 között a Monitor Systems Inc. munkatársa, majd 1979–1981 között a Brookdale Community College könyvtárában volt osztályvezető. 1981–1983 között a New Jersey-i Elizabeth nyilvános könyvtárának osztályvezetője, majd 1984-től 2001-ig a Warren megyei könyvtár műszaki szolgálatának felügyelője. 1992-ben Kossuth-emlékérmet kapott (Kéglí 14, Ki kicsoda 2006, 1655–1666, Széplaki 1975).

Szilassy Sándor egyetemi tanár, könyvtáros, történész, ügyvéd (Magyarbarnag, 1921. április 9. – Pompano Beach, 2004. augusztus 8.). Az 1956-os forradalom után telepedett le az Egyesült Államokban. 1959-ben Master of Arts diplomát szerzett az Indiana Egyetemen. 1959–1961 között könyvtárvezető-helyettes volt az Anderson College könyvtárában, majd 1961–1968 között osztályvezető az Auburn Egyetem könyvtárában. 1968–1969 között könyvtárigazgató professzor az Indiana State Egyetemen, ezt követően 1969-től 1972-ig a Tampai Egyetemi Könyvtár igazgatója. A floridai Tampában és Indianában az egyetemen is oktatott. 1972-ben a New Jersey állambeli Glassboro State College könyvtárának igazgatója, könyvtártudományi tanára. Tanulmányai és cikkei jelentek meg az *Amerikai Magyar Népszavában*, az *Amerikai Magyar Világban*, a *Katolikus Magyarok Vasárnapjában*, a kanadai *Magyar Életben* és a *Magvarságban*, az *Új Látóhatárban*. Számos tudományos és szakmai egyesület – így a Tri-State College Library Cooperative és a New Jersey College and University Librarians – választotta meg elnökének. Az alabamai Tudományos Akadémia alelnöke lett. Az amerikai magyar könyvtárakról és levéltárakról is publikált. 1966-ban és 1971-ben amerikai Árpád-érmeket (bronz, majd arany) vehetett át. Utóbbit a *Revolutionary Hungary* című könyvéért érdemelte ki (Szilassy 1971). 1989-ben megkapta a New Jersey-i Könyvtáros Egyesület Kutatási Nagydíját (Kéglí 15, PIM névtér 13, Szilassy 1973, Veszprém Megyei Életrajzi Lexikon).

Táborny Maxim költő, könyvtáros, műfordító (Miskolc, 1924). A középiskola elvégzése után vándorolt ki az Egyesült Államokba. A North Carolina Egyetemen szerzett mesterfokozatot könyvtártudományból. Tanulmányai befejezése után könyvtáros, majd egy North Carolina állambeli könyvtár vezetője. Közreműködött a kanadai Watson Kirkconnel *Hungarian Helicon* című angol nyelvű magyar lírai antológiájának fordítói munkájában. Írásai jelentek meg a *Krónikában*, a *Nemzetőrben* és az *Új Európában*. 1975-től az Itt-Ott díj birtokosa (Borbándi 1992, F. Almási 1998–2000, Kéglí 16, PIM névtér 14).

Wagner Ferenc István (Francis Stephen) könyvtáros, történész (Korpona, 1911. február 28. – Kensington, 1999. április 11.). 1946–1948 között pozsonyi főkonzul, ezt követően menekült az Egyesült Államokba. 1949–1953 között Bridgeportban és New Yorkban magyar és szlovák rádióműsorok igazgatója. 1953-ban került a washingtoni Kongresszusi Könyvtárba, ahol 1981-ig dolgozott. Elvégezte a szláv gyűjtemény katalógizálását. Angol nyelvű amerikai politikai és történelmi folyóiratokban publikált. Leginkább magyar és közép-európai kérdésekkel foglalkozott. Szakmai munkájának elismeréseként 1992-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztjét (polgári tagozat) (Borbándi 1992, Kégli 17, PIM névtér 15, Wagner 1956).

Nyugat-Európa

Czigány Magda könyvtáros, művészettörténész, szakíró (szül. Salacz Magda, Kalocsa, 1935. október 7. – Shrewsbury, 2021. július 12.) (asszonynév: Czigány Lórántné, Czigány Mária Magdolna). 1962-től művészettörténeti szakreferens, 1983-tól igazgatóhelyettes a londoni University College könyvtárában. 1986-tól az Imperial College könyvtárának az igazgatója. 1965–1969 között a Londoni Egyetemen, majd 1969–1973 között Berkeley-ben, a Kaliforniai Egyetemen művészettörténetet tanított. 1992-től 2000-ig az audiovizuális szolgáltatások, 1993-tól 2000-ig a bölcsészettudományi ágazat vezetője. Tanulmányait az *Új Látóhatárban* és az *Irodalmi Újságban* adta közre. Elvégezte az angolra fordított magyar irodalmi művek bibliográfiai feldolgozását (Czigány 1969). *Néző a képből* című kötetében művészeti tárgyú tanulmányait és kritikai írásait gyűjtötte össze, mely 1973-ban a Szepsi Csombor Kör gondozásában jelent meg, Londonban. 1998-ban Gábor Dénes-nívódíjban részesült. 2002-ben kinevezték az Imperial College díszdoktorává (Arcanum. A magyar irodalom története 2, Czigány emlékére 2021, Hermann 2005, 359, Kégli 18, Magyar Írószövetség hivatalos honlap, PIM névtér 16).

Dékány Károly író, költő, műfordító (Dévaványa, 1920. március 8. – Szentendre, 1994. február 13.). 1947-ben hagyta el Magyarországot. Párizsban filozófiát, Louvainben régészetet tanult. 1949–1953 között az *Ahogy Lehet* szerkesztőbizottsági tagja. 1956 tavaszán visszatért Magyarországra, de a forradalom bukása után kivándorolt Hollandiába. Az amszterdami Protestáns Egyetem könyvtárának a munkatársa lett. A Francia Rádió magyar osztályának, majd nyugdíjazásáig a Protestáns Egyetem könyvtárának munkatársa. 1966-ban megalapította a Forum Könyvkiadót és a Holland–Magyar Kulturális Egyesületet. Sokat fordított, illetve könyvtártörténeti témákban is publikált (Dékány 1983). Írásai az *Ahogy Lehetben*, a *Látóhatárban*, a *Pásztortűzben* és a *Valóságban* jelentek meg. Amstelveenben élt, majd 1989-ben visszatelepült Magyarországra (Borbándi 1992, Dékány-interjú, F. Almási 1998–2000, Kégli 19, PIM névtér 17).

Gosztonyi Péter könyvtáros, történész (Gosztony, Budapest, 1931. december 2. – Bern, 1999. március 30.). 1956-ban menekült Svájcba. Zürichben folytatta egyetemi

tanulmányait, történelemből doktorált 1962-ben. 1963 óta a berni Svájci Kelet-Európa Könyvtár (Osteuropa-Bibliothek) munkatársa, majd 1963–1996 között (egészen a nyugdíjazásáig) a vezetője. A *Bécsi Napló*, az *Irodalmi Újság*, a *Katolikus Szemle*, az *Új Látóhatár* munkatársa, a *Magyar Történelmi Szemle* szerkesztőbizottsági tagja volt. Előadó több egyetemen és népfőiskolán. 1990-től az *Élet és Irodalom*, a *Magyar Nemzet*, a *Heti Magyarország* és a *Kritika* című lapoknak a munkatársa, továbbá a Svájci Hadtörténelmi Társaságnak, a Német Kelet-európai Társaságnak és a Svájci Szakújságírók Szövetségének tagja. 1997-ben a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem díszdoktorává avatták (Gomori 1999, Gosztonyi-riportfilm 1992, Kéglí 20, Origo.hu).

Hubay Ilona bibliográfus, könyvtáros, történész (Pécs, 1902. július 1. – München, 1982. június 20.). 1932-ben kezdte el könyvtáros pályafutását az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) muzeális gyűjtemények osztályán. Feladata az Apponyi-könyvtár feldolgozása volt, továbbá régiségek és ritkaságok feltárásával foglalkozott. Szaktanulmányait és szócikkeit a *Magyar Könyvszemlé*ben publikálta. A Magyar Nemzeti Múzeum (MNM) Főigazgatóságának muzeológus segéd tisztje (1932), az MNM Könyvtára, illetve az OSZK Muzeális Gyűjtemények Osztályának napidíjas munkatársa, könyvtári segédőre (1932–1942), alkönyvtárnoka (1942–1945), főkönyvtárnoka (1945–1951) (Hubay 1948). 1951-ben kitelepítették a fővárosból. Deportáltként kilenc évig a Békés megyei Csorváson élt. 1960-tól Németországban folytatta könyvtáros pályafutását. Elsőként a coburgi tartományi könyvtárban (Landesbibliothek) dolgozott, majd 1976-ig, nyugdíjazásáig Münchenben a Bajor Állami Könyvtár (Bayerische Staatsbibliothek) munkatársa, később főkönyvtárosa. Itt az ősnymtatványok feltárásával foglalkozott (Hubay 1966–1974). Nyugállományba vonulása után is aktívan foglalkozott a Gutenberg-bibliával kapcsolatos kutatásaival. A Magyar Bibliofil Társaság választmányi tagja (Arcanum. Magyar Életrajzi Lexikon 4, Borbándi 1992, Cs. Gárdonyi 1940, Kéglí 21, Kozák 2013, 2, Magyar Katolikus Lexikon 2, Móra 1983, PIM névtér 18).

Kabdebó Tamás (Thomas) író, irodalomtörténész, költő, műfordító (Budapest, 1934. február 5. – Dublin, 2018. május 23.). Az 1956-os forradalom után Nyugatra menekült. 1957–1960 között Cardiffban és Londonban angol és olasz történelmet hallgatott, 1960-ban szerzett doktori fokozatot. 1961-től 1968-ig Londonban, 1980-tól 1983-ig Manchesterben könyvtártörténelmi tanulmányokat folytatott. 1961–1962-ben a Cardiffi Egyetem munkatársa, majd 1963–1969 között a londoni University College-ban dolgozott. 1969-ben World Poetry Society Intercontinental-díjat kapott. 1969–1972 között alapító könyvtárosa a University of Guyának (Georgetown). 1974–1983 között társadalomtudományi szakkönyvtáros a Victoria University of Manchester John Rylands könyvtáránál. 1983–2001 között a Maynooth College egyetemi könyvtárának (St. Patrick's College) a vezetője. Cardiffban, Guyanában és Manchesterben is élt, végül Newcastle-ben telepedett le. Publikált a *Bécsi Napló*ban, az *Irodalmi Újság*ban, a *Katolikus Szemlé*ben, a *Nemzetőr*ben, a *Szívárvány*ban, az *Új Látóhatár*ban, valamint angol nyelvű folyóiratokban. Magyar történelmi, kulturális és irodalmi folyóira-

tokban is jelentek meg írásai, köztük a *Századokban*. Szakmai munkájának elismeréseként számos rangos elismerésben, díjban részesült: 1952, Esti Budapest díj; 1969, Distinguished Poet Citation díj; 1971, International Poetry Award díja; 1974, Ottio; 1976, Itt-Ott díj; 1986, Rákóczi Emlékpályázat Díja (Kanada); 1990, Argentín Esszé díj; 1992, Pro Patria Hungarica díj; 1994, Salvatore Quasimodo-emlékdíj (különdíj); 1995, A Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje; 1996, Délvidék novellapályázata díj (Baja); 1997, Füst Milán fordítói díj; 1999, Arany János-díj (irodalom) 1999, Nagy Imre-emlékplakett; 1999, Huszadik Század US Kongresszus, Five Hundred Leaders of Influence díj; 2001, József Attila-díj; 2004, Pro Cultura Hungarica emlékplakett; 2006, Péterfi Vilmos-díj; 2006, Irodalmi Jelen, regény különdíj; 2006, Péterfi Vilmos Irodalmi Díj; 2010, Salvatore Quasimodo-emlékdíj (különdíj); 2012, Az Irodalmi Jelen Fordítói Díja; 2012, Vár-díj; 2017, Magyarország Babérkoszorúja díj (Arcpoétika 2009, Borbándi 1992, Kégli 22, Kultúra.hu 2019, Magyar Nemzet 2019, Péter 1994, 931, PIM névtér 19, Talentum 1999).

Lökkös Antal bencés szerzetes, író, költő, könyvtáros (Gór, 1928. október 20.). Az 1956-os forradalom után Nyugatra emigrált, majd 1957-ben Rómában jelent meg az első kötete. Svájcban, Genfben telepedett le. 1963-ban latin–francia–magyar szakos diplomát szerzett a genfi egyetemen. A Nemzetközi Nevelésügyi Irodában tisztviselő, majd az Egyetemi Könyvtár (Bibliothèque de l'Université de Genève) tudományos munkatársa. A Könyvtárosképző Intézet előadója. A genfi könyvtártörténettel foglalkozó francia nyelvű írásait svájci szakfolyóiratokban publikálta (Lökkös 1978, Lökkös 1982). Magyarul verseket, elbeszéléseket, paródiákat, bírálatokat ír, melyek többek között az *Irodalmi Újságban*, a *Katolikus Szemle*ben, a *Nemzetőr*ben és az *Új Látóhatár*ban, jelentek meg. Elbeszéléseit 1962-ben *A csempész* címmel a római Katolikus Szemle jelentette meg. 1968-ban amerikai Árpád-éremben (arany), 1974-ben Sík Sándor-díjban részesült (Arcanum. A magyar irodalom története 3, F. Almási 1998–2000, Kégli 23, Magyar Katolikus Lexikon 3, Múlt-kor 2007, PIM névtér 20, Történelmi képeskönyvünk 1996).

Mercz László könyvtáros, számítástechnikai tanácsadó (Budapest, 1940 – Genf, 2019. január 24.). 1968-ban a Nehézipari Minisztérium megbízásával Párizsba utazott, hogy a Ganz-MÁVAG részére egy nagy méretű számítógépet hozzon haza. Kizárólag a számítógép érkezett meg, ő azonban már nem tért vissza Magyarországra. A Control Data Corporation amerikai cég párizsi részlegénél talált állást, ahol elsősorban utasszállító repülőgépek számítógépes tervezésében (Concorde, Airbus) dolgozott. A cég az 1970-es évek elején a Genf melletti Ferney-Voltaire-i központjába helyezte át Mercz Lászlót és családját, ezzel kezdetét vette a genfi pályafutása. 1980-ban mint számítástechnikai tanácsadó belépett a genfi székhelyű Nemzetközi Távközlési Szervezetbe (ITU). 2000-ben innen ment nyugdíjba. Mercz László 1989-ben elnökként újjászervezte a Genfi Magyar Egyesületet és elindította a *Genfi Magyar Értesítőt*. Szabó Zoltán halála után Mercz László vállalta a Magyar Könyvtár rendezését. Létrehozta a Genfi Magyar

Kulturális Központot. Súlyos betegsége ellenére még az utolsó éveiben útjára indította régi nagy tervét: Genfben szobrot állítani az 1956-os magyar szabadságharc emlékére. A sikeres pályázat és a majd hároméves szervezőmunka eredményeként a Magyar Kormány és Grand-Saconnex város támogatásával 2018 novemberében felavatták az emlékszobrot (Arcélek 2009, Knoll 2019).

Radisics Elemér író, könyvtáros, szerkesztő (Budapest, 1884. május 11. – Mont Pélerin, 1972. július). Budapesten és Párizsban jogot tanult, a magyar fővárosban avatták jogi doktorrá. 1908-tól a *Budapesti Hírlap* munkatársa. 1951-ben vidékre telepítettek, 1956 nyarán telepedett le Svájcban. A Nestlé gyárban volt könyvtáros (Arcanum. Magyar Életrajzi Lexikon 5, Kégli 24, Radisics 1946).

Sulyok Vince (született: Skláncz Vince) író, költő, könyvtáros, műfordító, történész (Ménfő, 1932. július 7. – Oslo, 2009. augusztus 9.). 1957-ben emigrált Jugoszláviába, majd Norvégiába (eredetileg Svájcba szeretett volna menni). 1958–1963 között az Oslói Egyetemen tanult, ahol candidatus philologiae címet szerzett 1963-ban. 1964-től az Egyetemi Könyvtár tudományos főmunkatársa, majd 1994-től főkönyvtárosa lett. A Könyvtár Hungarica gyűjteményét 56 magyar nyelvű könyvről kb. 5550-re gyarapította. Kimagasló műfordítói tevékenységet is folytatott, magyar költőket fordított norvég nyelvre, norvég lírai műveket magyarra. 1978-tól közel két évtizeden keresztül a *Norvég Nagylexikon* magyar történelmi, nyelvi, irodalmi és kulturális anyagának a szerkesztőjeként több mint 900 magyar vonatkozású szócikket írt. A lexikonban Magyarország történelmét, földrajzát és kultúráját hét és fél oldalon mutatja be. Tízéves munkával készítette el 700 oldalas monográfiáját, *Ungarns historie og kultur* (Magyarország története és művelődése) címmel (Sulyok 2006). 2006-ban, az 1956-os forradalom 50. évfordulója tiszteletére *Szegény ország* címmel megjelentetett kötetében közölte verseit és műfordításait. 2007-ben a Radnóti Irodalmi Társaság tiszteletbeli tagjává választották. 1972-ben Petőfi-emlékéremmel, 1975-ben Oslo város irodalmi díjával tüntették ki, 1978-ban Ady-emlékérmeket kapott. 1994-ben Bethlen Gábor-díjjal, 1996-ban Pro Cultura Hungarica-díjjal, 1997-ben Árpád-éremmel (arany), 1999-ben Nagy Imre-emlékplakettel, 2000-ben Révai Miklós-emlékéremmel, 2003-ban Év Könyvedíjjal, 2006-ban Partiumi Írótabor díjával ismerték el szakmai tevékenységét. 2008-ban a hollandiai Mikes Kelemen Kör díjában, 2009-ben a Ménfőcsanakért Emlékplakettben részesült (Borbándi 1992, Gremesberger-Gyeskó 1996, 305, Hermann 2005, 1587, Kégli 25, PIM névtér 21, Sulyok életrajz, Sulyok Vince Irodalmi Emlékhely 2011, Sulyok Vince-portré 2004).

Vida István jogász, könyvtáros, közíró, politikus (Komárom, 1915. április 6. – Budapest, 1996. május 13.). 1971-ben a hatóságok folyamatos zaklatása elől a Német Szövetségi Köztársaságba emigrált. Egy évig Reutlingenben a Pedagógiai Főiskola könyvtárának munkatársa volt, majd 1972-től nyugdíjba vonulásáig Tübingenben az egyetem geológiai és paleontológiai intézete könyvtárát vezette. Munkatársa lett a *Bibliographie Erasmiennes*-nek és 1979-ben a nemzetközi *Erasmus* című folyóirat

szerkesztőbizottságának. Halála előtt egy évvel, 1995-ben tért vissza Magyarországra. Számos tanulmánya jelent meg itthon és külföldön egyaránt (Borbándi 1992, Kégli 26, Magyar Katolikus Lexikon 4, PIM névtér 22, Vida 1956).

Ausztrália

Domahidy András író, könyvtáros (Domahidy Miklós író bátyja) (Szatmár, 1920. február 23. – Perth 2012. augusztus 8.). 1950-ben Perthben telepedett le. Gyári munkásként, majd biztosítási tisztviselőként is dolgozott. 1959-ben kezdte a könyvtárosi pályát a Nyugat-ausztráliai Állami Könyvtárban, majd 1960-ban a Nyugat-ausztráliai Egyetem (Nedlands) könyvtárában volt gyakornok. 1963-ban ugyanott könyvtáros képzést szerzett. 1968–1985 között a Friends of the University of Western Library szerkesztője. 1979–1989 között az egyetem jogi könyvtárának vezetője volt. 1969-ben Lehel Irodalmi Pályadíjat kapott, 2000-ben Márai Sándor-díj elismerésben részesült (Borbándi 1992, Domahidy 1973, Hermann 2005, 413, Kégli 27, PIM névtér 23).

Kunz Egon (Francies) könyvtáros, műfordító, történész (Budapest, 1922. március 11. – Canberra, 1997. július 19.). Doktorrá avatása után menekült Ausztriába, onnan pedig 1949. július 20-án érkezett meg Ausztráliába. A sydney-i Mitchell Könyvtár munkatársa, majd igazgatója volt. Az egyik első ausztrál televíziós kvízműsor, a *Pick A Box* nyertese. Az 1960-as évek végén a canberrai Ausztráliai Nemzeti Egyetem demográfiai tanszékének előadója, majd 1976-ban az egyetem főkönyvtárosa lett. 1980-tól a canberrai Institute of Aboriginal Studies könyvtárának igazgatója. Tudományos munkái angol nyelven jelentek meg. Magyarul a *Dél Keresztye*, a *Független Magyarország*, a *Magyar Élet* közölte írásait (Borbándi 1992, Kégli 28, Kunz 1969, 1985, Kunz-portréfilm 2004, Magyar Katolikus Lexikon 5, Urmenyhazi 2008).

A Kárpát-medence magyar könyvtárosai

Nem feledkezhetünk meg azokról sem, akik a Kárpát-medencében, az államhatárok változása miatt élnek Magyarországon kívül, például Erdélyben vagy Szerbiában. Életpályájuk elemzése szétfeszítené jelen közleményünk terjedelmi kereteit, eredményeiket külön tanulmányban szükséges feltárni. Tevékenységükről röviden elmondható, hogy többen jelentős szerepet tölthettek, illetve töltenek be a magyar vonatkozású gyűjtemények, régi könyves állományok, ősnymtatványok feltárásában, gondozásában. Munkájuk során számos kurrens nemzeti bibliográfia készült el, melyek nagyban hozzájárultak a magyar könyvészethez. Sokan tevékenykedtek/tevékenykednek folyóiratok, esetleg könyvkiadók szerkesztőbizottságaiban, vagy igazgatnak különböző közművelődési központokat. Nagy számban vállaltak részt a felsőoktatásban. Az erdélyiek közül többen Monoki István-díjasok. A kitüntetést az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület 1992-től ítéli oda a romániai magyar könyvtárügy, a kulturális értékek megőrzése érdekében végzett tevékeny könyvtárosi életpálya elismeréseként.

A díj névadója idősebb Monoki István (EMKE 1). Sajnálatos friss fejlemény, hogy 2022 telén megkezdődött az orosz–ukrán háború, azonban a menekülők segítésében a kárpátaljai könyvtárosok is aktívan részt vesznek, például önkénteskednek, tolmácsolnak, a menekültszállításokon tartózkodó gyerekek részére ukrán nyelvű könyveket, kifestőket biztosítanak.

Összegzés helyett

A magyar talentumok életpályáját summázni lehetetlen vállalkozás. Megannyi sors és szakmai karrier tükröződik összeállításunkban. A díjakról, elismerésekről sűrűn tanúskodó biográfiák azonban egytől egyig bizonyítják: mindannyian a magyarság, a magyar kultúra hírnevének határokon átívelő öregbítését tartják és tartották szem előtt. A lista kiegészítése mellett további kutatási irányként érdemes lenne a még köztünk lévőkkel életinterjúkat (oral history) készíteni, illetve a leszármazott generációk könyvtáros képviselőit felkutatni. Nem feledkezhetünk meg azokról a kezdeményezésekről, tevékenységekről sem, amelyeket az anyaország könyvtáros társadalma folyamatosan végez a határokon túl élő szakemberekkel történő kapcsolattartást illetően. A teljesség igénye nélkül említést kell tennünk például a 2018-ban immár nyolcadik alkalommal Budapesten megrendezett Magyar Könyvtárosok Világtalálkozójáról (MKV 1). Egy szűkebb szakmai kört céloz meg a Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferenciája, ahol a magyarországi szakemberek mellett minden évben Burgenland, Horvátország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia és Ukrajna magyar könyvtárosai gyűlnek össze Csongrádon (KKK 1, KKK 2). A különböző szakmai rendezvényeken túl 2011-től a Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosoknak lehetőségük nyílik pályázni a Könyvtár, ami összeköt ösztöndíjprogramra (Redl 2018, 63). Szintén a szakmai közös munkát és a folyamatos információáramlást hivatott segíteni az IFLA-HUN levelezőlista, ami a magyarországi és a határon túli könyvtáros társadalom számára egyaránt elérhető (Haraszti 2021, 144–145).

Irodalom

- A fény vándora – Sulyok Vince-portré.* 2004. Portré. <https://nava.hu/id/87902> (2022. szept. 25.)
- ALA 1. American Library Association. *Jacsó Péter.* <https://www.alastore.ala.org/content/peter-jacso> (2022. szept. 25.)
- Amerikába mentünk – 1.* 2006. Ismeretterjesztő/oktatóműsor. Nyilatkozó: Komlódi Anita. <https://nava.hu/id/20416> (2022. szept. 25.)

- Arcanum. A magyar irodalom története 1.* X. kötet. A magyar irodalom története 1945–1975 IV. A határon túli magyar irodalom. Béky-Halász Iván (2022. szept. 25.)
- Arcanum. A magyar irodalom története 2.* X. kötet. A magyar irodalom története 1945–1975 IV. A határon túli magyar irodalom. Czigány Magda (2022. szept. 25.)
- Arcanum. A magyar irodalom története 3.* X. kötet. A magyar irodalom története 1945–1975 IV. A határon túli magyar irodalom. Lókkös Antal (2022. szept. 25.)
- Arcanum. Magyar Életrajzi Lexikon 1.* Heckenast Dezső (2022. szept. 25.)
- Arcanum. Magyar Életrajzi Lexikon 2.* Mayer Ferenc Kolos (2022. szept. 25.)
- Arcanum. Magyar Életrajzi Lexikon 3.* Szent-Iványi Sándor (2022. szept. 25.)
- Arcanum. Magyar Életrajzi Lexikon 4.* Hubay Ilona (2022. szept. 25.)
- Arcanum. Magyar Életrajzi Lexikon 5.* Radisics Elemér (2022. szept. 25.)
- Arcélek – Szabó Zoltán könyvtáros.* Genf. 2009. Portré. Nyilatkozó: Mercz László. <https://nava.hu/id/828388> (2022. szept. 25.)
- Arcpoétika – Kabdebó Tamás író.* 2009. Portré. <https://nava.hu/id/806484> (2022. szept. 25.)
- Ausztrália krónikása – Kunz Egon.* 2004. Portréfilm. <https://nava.hu/id/1043438> (2022. szept. 25.)
- Bakó Elemér. 2002. Szerk. Kálnási Árpád. *Az amerikai magyarok nyelvének kutatásáról.* Debrecen: Bakó Magyar Néprajzi Szótár Alapítvány. <https://mek.oszk.hu/01600/01689/01689.htm#2> (2022. szept. 25.)
- Bakó Elemér. 1941. *Csúry Bálint élete és munkássága.* Debrecen: Tisza István Tudományegyetem. <https://mnytud.arts.unideb.hu/centenarium/csurypdf> (2022. szept. 25.)
- Bakó Elemér – Molnár Ágoston szerk. 1962. *American-Hungarian Dialect Notes.* New Brunswick NJ.
- Bakos István. 2011. Csicsery-Rónay István. *Szín* 16 (3): 39–40. http://epa.oszk.hu/01300/01306/00111/pdf/EPA01306_Szin_2011_16_03_junius_39-40.pdf (2022. szept. 25.)
- Basa Molnár Enikő. 1980. *Sándor Petőfi.* Boston: Twayne Publishers.
- Béky-Halász Iván-interjú.* <https://digital.lib.sfu.ca/hungarian-82/hungarian-interview-ivan-beky-halasz> (2022. szept. 25.)
- Béky-Halász Iván. 1963. *Bibliography of the Hungarian Revolution.* Toronto: University of Toronto Press.
- Béládi Miklós – Pomogáts Béla – Rónay László. 1986. *Nyugati magyar irodalom 1945 után.* Budapest: Gondolat Kiadó.
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia.* Budapest: HITEK. Bakó Elemér. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/b.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia.* Budapest: HITEK. Basa Molnár Enikő. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/b.htm> (2022. szept. 25.)

- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Béky-Halász Iván. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/b.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Csicsery-Rónay István. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/c.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Dékány Károly. <http://mek.niif.hu/04000/04038/html/d.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Domahidy András. <http://mek.oszk.hu/04000/04038/html/d.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Heckenast Dezső. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/h.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Hubay Ilona. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/h.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Kabdebó Tamás. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/k.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Kubinszky Lajos. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/k.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Kunz Egon. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/k.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Leszlei Márta. <http://mek.oszk.hu/04000/04038/html/l.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Miska János. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/m.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Pogány András. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/p.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Sulyok Vince. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/s.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Szent-Iványi Sándor. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/s.htm> (2022. szept. 25.)

- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Táborny Maxim. <http://mek.oszk.hu/04000/04038/html/t.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Vida István. <https://mek.oszk.hu/04000/04038/html/v.htm> (2022. szept. 25.)
- Borbándi Gyula. 1992. *Nyugati Magyar Irodalmi Lexikon és Bibliográfia*. Budapest: HITEL. Wagner Ferenc István. <http://mek.oszk.hu/04000/04038/html/w.htm> (2022. szept. 25.)
- Czigány Magda. 1969. *Hungarian Literature in English Translation Published in Great Britain: 1830–1968 a Bibliography*. London: Szepsi Csombor Literary Society.
- Czigány (szül. Salacz) Magda emlékére. 2021. <https://pim.hu/hu/hirek/czigany-salacz-magda-elhunyt> (2022. szept. 25.)
- Cs. Gárdonyi Klára. 1940. Hubay Ilona: *Missalia Hungarica*. Régi magyar misekönyvek. Budapest, 1938. *Századok* 74 (4–6): 238.
- Csibi Balázs. *Interjú Miska Jánossal a kanadai magyar kulturális életről*. <https://www.korosiprogram.hu/tudastar/interju-miska-janossal-kanadi-magyar-kulturalis-eletrol> (2022. szept. 25.)
- Csicsery-Rónay István – Vigh Károly szerk. 1992. *Teleki Pál és kora: A Teleki Pál emlékévé előadásai*. Budapest: Occidental Press.
- Csicsery-Rónay István – Vigh Károly. 2000. *Teleki Pál*. Budapest: Occidental Press.
- Csicsery-Rónay István. 2008. *Ők mertek magyarok lenni: Három történelmi dráma*. Teleki. Amikor rántkörték az alvilág démonai. Két győzelmes esztendő. Budapest: Occidental Press.
- Dékány Károly. 1983. *Hollandiai könyvtártörténelem 1*. Budapest: Magyar Könyvkiadó és Könyvterjesztők Egyesülete.
- Domahidy András. 1973. *Publications Proscribed by the Government of India 1910–1947*. London.
- Elhunyt Gosztonyi Péter történész. *origo.hu* (1999. április) <https://www.origo.hu/itthon/19990331elhunyt2.html> (2022. szept. 25.)
- Elhunyt Györgyey Ferenc. *Nyugati Hírlevél* 2014. (188) (2014. nov. 1.) http://nyugatihirlevel.hhrf.org/cikk_nyomtas.php?id_cikk=14256 (2022. szept. 25.)
- EMKE 1. Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület. Díjak. <https://www.emke.ro/emke-dijak-36> (2022. szept. 25.)
- F. Almási Éva szerk. 1998–2000. *Kortárs magyar írók 1945–1997. Bibliográfia és fotótár*. Budapest: Enciklopédia Kiadó. Dékány Károly. <http://mek.oszk.hu/00000/00019/html/index.htm> (2022. szept. 25.)
- F. Almási Éva szerk. 1998–2000. *Kortárs magyar írók 1945–1997. Bibliográfia és fotótár*. Budapest: Enciklopédia Kiadó. Györgyey Ferenc Aladár. <http://mek.oszk.hu/00000/00019/html/> (2022. szept. 25.)

- F. Almási Éva szerk. 1998–2000. *Kortárs magyar írók 1945–1997. Bibliográfia és fotótár*. Budapest: Enciklopédia Kiadó. Löökkös Antal. <http://mek.oszk.hu/00000/00019/html/index.htm> (2022. szept. 25.)
- F. Almási Éva szerk. 1998–2000. *Kortárs magyar írók 1945–1997. Bibliográfia és fotótár*. Budapest: Enciklopédia Kiadó. Táborny Maxim. <http://mek.oszk.hu/00000/00019/html/index.htm> (2022. szept. 25.)
- Frank Tibor. 2014. Berlin junction. Patterns of Hungarian intellectual migrations, 1919–1933. *Storicamente* 2006 (2): 1–86. DOI: 10.1473/stor355; <https://storicamente.org/sites/default/images/articles/media/463/02frank.pdf> (2022. szept. 25.)
- Gomori, George. 1999. Obituary: Peter Gosztonyi. *The Independent*, ápr. 28. <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/obituary-peter-gosztonyi-1090068.html> (2022. szept. 25.)
- Gremsperger László – Gyeskő Ágnes vál., szerk. és írta. 1996. *Ki kicsoda a magyar irodalomban?* Budapest: Könyvkuckó Kiadó.
- Györgyey Ferenc Aladár. 1990. *Lágerhumor*. Budapest: Interart. <https://mek.oszk.hu/02000/02071> (2022. szept. 25.)
- Haraszi Pálné. 2021. Az IFLA-HUN össz-magyar könyvtári levelezőlista első tíz évéről. In *PUBLICUM MERITORUM PRAEMIUM: Ünnepi kötet Katsányi Sándor és Papp István kilencvenedik születésnapjára*. Havas Katalin [et al.] szerk. 139–148. Budapest: Magyar Könyvtárosok Egyesülete. <https://doi.org/10.46280/Unnepikotet.2021.Haraszi> (2023. ápr. 20.)
- Heckenast Dezső. 1962. *Könyvtár és könyvtárügy a mai Magyarországon*. São Paulo.
- Hermann Péter szerk. 2005. *Ki kicsoda 2006*. Budapest: Magyar Távirati Iroda.
- Hubay Ilona összeáll. *Magyar és magyar vonatkozású röplapok, újságlapok, röpiratok az Országos Széchényi Könyvtárban 1480–1718*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár.
- Hubay Ilona. 1966–1974. *Inkunabelkataloge bayerischer Bibliotheken*. Wiesbaden, 1966, 1968, 1970, 1974.
- IEEE 1*. Komlódi Anita. <https://ieeexplore.ieee.org/author/37550746400> (2022. szept. 25.)
- Jacsó Péter. *Önéletrajz – Curriculum Vitae*. http://www.hawaii.edu/lis/coa2015/appendices/Appendix_3-1_faculty_cv/Jacso_Peter-CV.pdf (2022. szept. 25.)
- Kabdebó Tamás hagyatéka a PIM-ben. *Kultúra.hu* (2019. máj. 30.) <https://kultura.hu/kabdebo-tamas-hagyateka> (2022. szept. 25.)
- Kabdebó Tamás hagyatékával gazdagodott a PIM. *Magyar Nemzet* (2019. máj. 29.) <https://magyarnemzet.hu/kultura/2019/05/kabdebo-tamas-hagyatekaval-gazdagodott-a-pim> (2022. szept. 25.)
- Kalligram hivatalos honlap*. Hajnal Ward Judit. <https://kalligram.libricsoport.hu/szerzoink/hajnal-ward-judit/> (2022. szept. 25.)

- Kapronczay Károly. 2017. Mayer Kolos Ferenc (1899–1988). In Gazda István – Kapronczay Károly – Szállási Árpád. *A múlt magyar orvostörténései*. 162–167. Budapest: Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára, 19. Magyar Tudománytörténeti és Egészségtudományi Intézet. <http://real.mtak.hu/57939> (2022. szept. 25.)
- Kecskés D. Gusztáv. 2018. Menekültszállítás és hidegháború: Az Európai Migráció Kormányközi Bizottsága (ICEM) és az 1956-os magyar menekültek. *Századok* 152 (1): 145–170. <http://real.mtak.hu/74755> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 1. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok*. Basa Molnár Enikő. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/b> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 2. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok*. Bakó Elemér. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/b> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 3. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok*. Béky-Halász Iván. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/b> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 4. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok*. Csicsery-Rónay István. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/c> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 5. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok*. Györgyey Ferenc Aladár. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/g> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 6. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok*. Heckenast Dezső. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/h> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 7. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok*. Kovács László Lajos. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/k> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 8. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok*. Kubinszky Lajos. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/k> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 9. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok*. Leszlei Márta. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/l> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 10. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok*. Mayer Ferenc Kolos. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/m> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 11. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok*. Miska János. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/m> (2022. szept. 25.)

- Kéglí Ferenc 12. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Pogány András. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/p> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 13. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Szent-Iványi Sándor. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/sz> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 14. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Széplaki József. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/sz> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 15. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Szilassy Sándor. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/sz> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 16. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Táborny Maxim. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/t> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 17. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Wagner Ferenc István. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/v-w> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 18. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Czigány Magda. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/c> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 19. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Dékány Károly. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/d> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 20. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Gosztonyi Péter. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/g> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 21. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Hubay Ilona. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/h> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 22. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Kabdebó Tamás. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/k> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 23. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Lökkös Antal. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/l> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 24. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.*
Radisics Elemér. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/r> (2022. szept. 25.)

- Kéglí Ferenc 25. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.* Sulyok Vince. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/s> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 26. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.* Vida István. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/v-w> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 27. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.* Domahidy András. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/d> (2022. szept. 25.)
- Kéglí Ferenc 28. *Jeles magyar, illetve magyarországi könyvtárosok, bibliográfusok.* Kunz Egon. <https://sites.google.com/site/jeleskoenyvtarosok/home/k> (2022. szept. 25.)
- Kiss Jenő. 2000. Bakó Elemér halálára. *Magyar Nyelv* <http://www.c3.hu/~magyarnyelv/01-1/bako.htm> (2022. szept. 25.)
- KKK 1. Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferencia programja: Csongrád, 2022. május 29–30. <http://www.konyvtar.csongrad.hu/konferencia> (2023. ápr. 20.)
- KKK 2. Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferenciája. <https://www.hungaricana.hu/hu/nka25/konyvtar/karpat-medencei-konferencia/> (2023. ápr. 20.)
- Knoll Petra. 2019. *In memoriam Mercz László.* <https://www.korosiprogram.hu/hirek/memoriám-mercz-laszlo> (2022. szept. 25.)
- Kovács Ilona. 1997. *Az amerikai közkönyvtárak magyar gyűjteményeinek szerepe az asszimiláció és az identitás megőrzésének kettős folyamatában, 1890–1940.* Budapest: Országos Széchényi Könyvtár. <https://mek.oszk.hu/19600/19674/> (2023. ápr. 20.)
- Kovács Ilona – Faragó Lászlóné szerk. 1990. *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke. 1. kötet: Ausztria.* Budapest: Országos Széchényi Könyvtár. https://mek.oszk.hu/14600/14670/pdf/14670_01.pdf (2023. ápr. 20.)
- Kovács Ilona – Faragó Lászlóné szerk. 1990. *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke. 2. kötet: Német Demokratikus Köztársaság.* Budapest: Országos Széchényi Könyvtár. https://mek.oszk.hu/14600/14670/pdf/14670_02.pdf (2023. ápr. 20.)
- Kovács Ilona – Faragó Lászlóné szerk. 1990. *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke. 3. kötet: Német Szövetségi Köztársaság.* Budapest: Országos Széchényi Könyvtár. https://mek.oszk.hu/14600/14670/pdf/14670_03.pdf (2023. ápr. 20.)
- Kovács Ilona – Faragó Lászlóné szerk. 1990. *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke. 4. kötet: Svájc.* Budapest: Országos Széchényi Könyvtár. https://mek.oszk.hu/14600/14670/pdf/14670_04.pdf (2023. ápr. 20.)
- Kovács Ilona – Faragó Lászlóné – Gál Júlia szerk. 1992. *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke. 5. kötet: Skandináv államok.* Budapest: Országos Széchényi Könyvtár. https://mek.oszk.hu/14600/14670/pdf/14670_05.pdf (2023. ápr. 20.)

- Kovács Ilona – Faragó Lászlóné – Gál Júlia szerk. 1991. *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke. 6. kötet: Benelux államok*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár. https://mek.oszk.hu/14600/14670/pdf/14670_06.pdf (2023. ápr. 20.)
- Kovács Ilona – Faragó Lászlóné – Gál Júlia szerk. 1995. *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke. 7. kötet: Franciaország, Monaco*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár. https://mek.oszk.hu/14600/14670/pdf/14670_07.pdf (2023. ápr. 20.)
- Kovács Ilona – Faragó Lászlóné – Gál Júlia szerk. 1991. *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke. 8–9. kötet: Nagy-Britannia és Észak-Írország – Ír Köztársaság*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár. https://mek.oszk.hu/14600/14670/pdf/14670_08-09.pdf (2023. ápr. 20.)
- Kovács Ilona – Faragó Lászlóné – Gál Júlia szerk. 1998. *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke. 11. kötet: Olaszország, Vatikán, San Marino*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár. https://mek.oszk.hu/14600/14670/pdf/14670_11.pdf (2023. ápr. 20.)
- Kovács Ilona – Faragó Lászlóné – Gál Júlia szerk. 1997. *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke. 13. kötet: Kanada*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár. https://mek.oszk.hu/14600/14670/pdf/14670_13.pdf (2023. ápr. 20.)
- Kovács Ilona – Faragó Lászlóné – Gál Júlia szerk. 1995. *Hungarika-anyagot őrző külföldi könyvtárak címjegyzéke. 15. kötet: Ausztrália*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár. https://mek.oszk.hu/14600/14670/pdf/14670_15.pdf (2023. ápr. 20.)
- Kozák Péter. 2013 1. Bakó Elemér. *Névpont* <http://www.nevpont.hu/view/658> (2022. szept. 25.)
- Kozák Péter. 2013 2. Hubay Ilona. *Névpont* <http://www.nevpont.hu/view/10266> (2022. szept. 25.)
- Kubinszky Lajos. 1947. *A vallás és közoktatási igazgatási jog vázlatja*. Budapest.
- Kubinszky Lajos. 1953. *A magyar közoktatásügyi politika a két háború között*. New York.
- Kunz Egon Francis. 1969. *Blood and gold: Hungarians in Australia*. Melbourne: Cheshire.
- Kunz Egon Francis. 1985. *The Hungarians in Australia*. Melbourne: A. E. Press.
- Leszlei, Marta Dosa, PhD. <https://obits.syracuse.com/obituaries/syracuse/obituary.aspx?n=marta-leszlei-dosa&pid=173802610&fhid=27417> (2022. szept. 25.)
- Lökkös Antal. 1978. *Catalogue des incunables imprimés à Genève: 1478–1500*. Genève: Bibliothèque publique et universitaire.
- Lökkös Antal. 1982. Les incunables de la Bibliothèque de Genève: catalogue descriptif. *Bulletin des bibliothèques de France* 8.
- Magyar Írószövetség hivatalos honlap*. Czigány Magda. <https://www.iroszovetseg.hu/czigany-magda> (2022. szept. 25.)

- Magyar Katolikus Lexikon 1.* Kubinszky Lajos. <http://lexikon.katolikus.hu/K/Kubinszky.html> (2022. szept. 25.)
- Magyar Katolikus Lexikon 2.* Hubay Ilona. <http://lexikon.katolikus.hu/H/Hubay.html> (2022. szept. 25.)
- Magyar Katolikus Lexikon 3.* Löökkös Antal. <http://lexikon.katolikus.hu/L/L%C3%B6k%C3%B6s.html> (2022. szept. 25.)
- Magyar Katolikus Lexikon 4.* Vida István. <http://lexikon.katolikus.hu/V/Vida.html> (2022. szept. 25.)
- Magyar Katolikus Lexikon 5.* Kunz Egon. <http://lexikon.katolikus.hu/K/Kunz.html> (2022. szept. 25.)
- Mayer Ferenc Kolos. 1927. *Az orvostudomány története*. Budapest.
- Mikó Eszter. 2017. A magyar migráció alakulása az 1800-as évektől napjainkig, jövőbeli kitekintéssel. *Valóság* 60 (7): 71–94. http://epa.oszk.hu/02900/02924/00055/pdf/EPA02924_valóság_2017_07_071-094.pdf (2022. szept. 25.)
- Miska János-portréfilm. 2017. *Megyek fáklyát gyűjtani – Miska János története*. Dokumentumfilm. <https://nava.hu/id/3619483> (2022. szept. 25.)
- Miska, John. 1979. *Ethnic and Native Canadian Literature, 1850–1979: A Bibliography of Primary and Secondary Materials*. Lethbridge.
- Miska, John. 1990. *Ethnic and Native Canadian Literature: A Bibliography*. Toronto–Buffalo–London: University of Toronto Press.
- Miska, John. *John Miska hivatalos honlap*. www.johnmiska.com (2022. szept. 25.)
- Miska, John. *John Miska-interjú*. <https://www.youtube.com/watch?v=UZgMtkkOZQE> (2022. szept. 25.)
- MKV 1. Magyar Könyvtárosok Világtalálkozója 2018. <https://vilagtalalkozo2018.oszk.hu/> (2023. ápr. 20.)
- Móra László. 1983. Hubay Ilona 1902–1982. *Könyvtáros* 33 (3): 171–173.
- Múlt-kor. 2007.* Ismeretterjesztő/oktatóműsor. Nyilatkozó: Löökkös Antal. <https://nava.hu/id/516724> (2022. szept. 25.)
- Obituary of Marta Leszlei Dosa, PhD. <https://ballweg-lunsford.com/tribute/details/90861/Marta-Dosa-PhD/obituary.html> (2022. szept. 25.)
- 5 kontinens – 1 nemzet.* 2021. Határon túli műsor. Nyilatkozó: Dr. Basa Molnár Enikő. <https://nava.hu/id/3761109> (2022. szept. 25.)
- Péter László szerk. 1994. *Új magyar irodalmi lexikon. 2. köt.* Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Péteri György. 1997. Intellectual Life and the First Crisis of State Socialism in East Central Europe, 1953–6. *Contemporary European History* (3): 259–262. <https://doi.org/10.1017/S0960777300004604> (2022. szept. 25.)
- Pigniczky Réka. 2016. *Basa Molnár Enikő: Memory Project*. Magyar Diaszpóra Vizuális Emlékgyűjtemény. <https://memoryproject.online/hu/basa-molnar-eniko> (2022. szept. 25.)

- PIM névtér 1.* Árpád-érem (amerikai). <https://opac-dijak.pim.hu/record/-/record/PIM665896> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 2.* Bakó Elemér. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM42874> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 3.* Basa Molnár Enikő. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM44602> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 4.* Csicsery-Rónay István. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM50184> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 5.* Györgyey Ferenc Aladár. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM56843> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 6.* Heckenast Dezső. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM57769> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 7.* Jacsó Péter. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM170448> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 8.* Kubinszky Lajos. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM62415/solr> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 9.* Leszlei Márta. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM63289> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 10.* Miska János. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM65327> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 11.* Pogány András. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM67988> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 12.* Szent-Iványi Sándor. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM71391> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 13.* Szilassy Sándor. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM71791> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 14.* Táborny Maxim. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM72548> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 15.* Wagner Ferenc István. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM74670> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 16.* Czigány Magda. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM50663> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 17.* Dékány Károly. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM51436> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 18.* Hubay Ilona. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM58734> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 19.* Kabdebó Tamás. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM59760> (2022. szept. 25.)

- PIM névtér 20.* Lökkös Antal. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM63629> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 21.* Sulyok Vince. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM70558> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 22.* Vida István. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM74423> (2022. szept. 25.)
- PIM névtér 23.* Domahidy András. <https://opac-nevter.pim.hu/record/-/record/PIM51780> (2022. szept. 25.)
- Rádics Károly.* Dékány Károly-interjú. (Dékány Károly: Fesztettem magamnak egy hazát). <https://opac.pim.hu/record/-/record/PIM1623652> (2022. szept. 25.)
- Radisics Elemér szerk. 1946. *A Dunatáj I–III. Történelmi, gazdasági és földrajzi adatok a Dunatáj államainak életéből.* Budapest: Gergely R. Könyvkereskedése.
- Redl Károly. 2018. Könyvtár, ami összeköt. In *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság. Könyvtár- és információtudományi tanulmányok 2018.* Kiszl Péter – Csik Tibor szerk. 63–70. Budapest: ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet. <https://doi.org/10.21862/vkkv2018.63> (2023. ápr. 20.)
- Rutgers University Libraries hivatalos honlap.* Hajnal Ward Judit. https://www.libraries.rutgers.edu/profile/judit-hajnal_ward (2022. szept. 25.)
- Sárközi Mátyás: *Csicsery-Rónay István.* <https://irodalmijelen.hu/2011-apr-29-1733/csicsery-ronay-istvan-1917-2011> (2022. szept. 25.)
- Sulyok Vince Irodalmi Emlékhely.* 2011. <https://www.gyorikonvitar.hu/sulyok-vince-irodalmi-emlekhely> (2022. szept. 25.)
- Sulyok Vince oldala.* Magyar életrajz. https://www.magyarulbabelben.net/works/hu-all/Sulyok_Vince-1932/biography (2022. szept. 25.)
- Sulyok Vince. 2006. *Ungarns historie og kultur.* Hague: Mikes International. <https://mek.oszk.hu/03900/03964> (2022. szept. 25.)
- Szabó Gergely. 2018. A migráció és a többnyelvűség narratívái amerikai magyarok körében. *Magyar Nyelvőr* 142 (1): 1–21. http://epa.oszk.hu/00100/00188/00090/pdf/EPA00188_magyar_nyelvor_2018_001-021.pdf (2022. szept. 25.)
- Szabófalvától San Franciscóig: Dr. Gosztonyi Péter hadtörténész.* Svájc. Magyar riportfilm. 1992. <https://nava.hu/id/2202544> (2022. szept. 25.)
- Szentes Tamás. 2019. A nemzetközi migráció ügye a szélsőséges nézetek tükrében. *Magyar Tudomány* 1. <https://doi.org/10.1556/2065.180.2019.1.2> (2022. szept. 25.)
- Szent-Iványi Sándor életrajza.* <http://tudastar.unitarius.hu/pantheon/pantheon1/Szent-Ivanyi-Sandor.htm> (2022. szept. 25.)
- Szent-Iványi Sándor. 1954. *God's Law and the Fifth Amendment.* New York.
- Szent-Iványi Sándor. 1957. *Freedom Legislation in Hungary.* 1557–71. New York.
- Széplaki József. 1975. *The Hungarians in America, 1583–1974: A chronology & factbook.* Oceana Publications.

- Szilassy Sándor. 1973. *Amerikai Magyar Könyvtári és Levéltári Gyűjtemények* (Hungarian Collections in the Archives and Libraries of the United States).
- Szilassy Sándor. *Revolutionary Hungary, 1918–1921*. Danubian Press.
- Tálentum – Kabdebó Tamás író. 1999. Portré. <https://nava.hu/id/717998> (2022. szept. 25.)
- The Literary Encyclopedia*. Basa Enikő. <https://www.litencyc.com/php/members/showprofile.php?contribid=74309> (2022. szept. 25.)
- Történelmi képeskönyvünk*. 1996. Ismeretterjesztő/oktatóműsor. Nyilatkozó: Lökkös Antal. <https://nava.hu/id/896364> (2022. szept. 25.)
- UMBC 1. Komlódi Anita. https://hcc.umbc.edu/people/faculty/anita_komlodi (2022. szept. 25.)
- UMBC 2. Komlódi Anita. <https://informationsystems.umbc.edu/home/faculty-and-staff/faculty> (2022. szept. 25.)
- Urmenyhazi Attila. 2008. Kunz, Egon Francis (Frank) (1922–1997). *Obituaries Australia* <http://oa.anu.edu.au/obituary/kunz-egon-francis-frank-14133> (2022. szept. 25.)
- Veszprém Megyei Életrajzi Lexikon*. Szilassy Sándor. http://www.helyismeret.hu/index.php?title=Szilassy_S%C3%A1ndor (2022. szept. 25.)
- Vida István. 1956. A magyar munkásvilág 1956-ban [The World of Hungarian Workers in 1956]. *Magyar munkástanácsok 1956-ban*.
- Wagner Ferenc István. 1956. *A magyar történetírás új útjai 1945–1955*. Washington: Szerzői kiadás.
- Zichy Mihály. 2003. *Zichy Mihály – Zalától Szentpéternárig*. Csicsery-Rónay István (nyilatkozó). Ismeretterjesztő/oktatóműsor. <https://nava.hu/id/3664807> (2022. szept. 25.)

HUNGARIAN LIBRARIANS IN THE WORLD: AMERICA, WESTERN EUROPE, AUSTRALIA

The study pays attention to librarians of Hungarian origin who worked beyond the borders of their motherland in the 20th century. Several of them left the country for political reasons (as a consequence of World War II or the 1956 revolution) or went abroad merely to seek adventure. In most cases they started working in libraries or institutions in addition to their original profession connected to literature or history, or else they were qualified librarians. Many of these experts worked in libraries of higher educational establishments and thus had the opportunity to have a role both in the teaching and research work at universities. The study researched both traditional and electronic content: biographical lexicons, monographs, databases, namespaces, films, as well as other data when necessary. It encompassed professional awards, leading positions held, realized projects and good practices, research related to Hungarian Studies, and scientific publications. The compilation is gap-filling since nothing similar on the topic has yet been done.

Keywords: diaspora, biography, librarian, library and information science, culture

MAĐARSKI BIBLIOTEKARI U SVETU: AMERIKA, ZAPADNA EVROPA, AUSTRALIJA

U studiji se posvećuje pažnja bibliotekarima mađarskog porekla, koji su živeli i radili tokom 20. veka van granica matične zemlje, pre svega u Americi, Zapadnoj Evropi i Australiji. Mnogi su u inostranstvo otišli iz političkih razloga (najčešće nakon Drugog svetskog rata, odnosno Mađarske revolucije 1956. godine), ili zbog želje za pustolovinama. Neki od njih radili su u bibliotekama i institucijama koje se bave informacionim delatnostima i pored svoje osnovne profesije (uglavnom vezane za nauku o književnosti ili istoriju), a neki su već imali zvanje bibliotekara. Pojedini su saradivali sa bibliotekama u okviru visokoškolskih ustanova, gde su imali prilike da učestvuju u univerzitetskoj nastavi i naučnim istraživanjima. Kao izvori za analizu poslužili su tradicionalni i elektronski sadržaji: biografski leksikoni, monografije, baze podataka, imenski registri, filmovi, ali i drugi mediji. Materijal za istraživanje obuhvatio je stručne nagrade koje su ovi bibliotekari primali, njihove rukovodeće funkcije, ostvarene projekte; istraživanja u vezi sa hungarologijom, kao i naučne publikacije. Studija nadomešćuje nedostatak istraživanja iz ove oblasti, jer se ovom tematikom do sada niko nije bavio.

Ključne reči: dijaspora, biografija, bibliotekar, nauka o bibliotekarstvu i informacijama, kultura